

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА СЛИВЕН ЗА 2024 ГОДИНА

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Сливен през 2024 г., е изготвена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и на основание предоставените от читалищните председатели планове за работа за 2024 г.. Обобщената програма следва да спомогне годишното планиране на дейността и финансите на читалищата, намиращи се на територията на община Сливен. Програмата обхваща периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г.

Читалищата са сред най-старите организации, формиращи културният и образователен живот на хората в съответните населени места, независимо от тяхната възраст, политически и религиозни убеждения. Чрез народните читалища се запазват и предават на поколенията националното и нематериално културно наследство.

Основните направления в дейността на читалищата произтичат от Закона за народните читалища, Закона за обществените библиотеки, културната политика на Общината, чрез изпълнението на културния календар.

Настоящата програма залага на основните принципи на партньорство между Община Сливен и народните читалища, а именно - комуникация, публичност, отчетност и прозрачност. Предвид това, че община Сливен е най-голямата по площ в страната и сред общините с най-голям брой народни читалища, приоритетни цели за програмата са: достъп до културно-образователни и граждански услуги във всички населени места и кварталите на града; представяне на привлекателни форми за опознаване на миналото и традициите, запазване и укрепване на националното самосъзнание и културната идентичност; насърчаване на социалното единство и солидарност между различните социални групи; подобряване на материално-техническата база; актуализиране на предоставяните услуги; предоставяне на компютърни и интернет услуги; развитие на любителското творчество; квалификация на читалищните работници, за да са адекватни към използването на съвременни технологии и динамичните промени на нормативната уредба.

Народните читалища имат потенциал да способстват за задоволяване на определени културни и образователни потребности и за мотивиране на гражданското участие в тях. Това е от съществено значение, особено в населени места, където няма действащи училища, детски градини и културни институти.

Предложения за своята дейност през 2024 г., съгласно законовите разпоредби, са представили председателите на 52 народни читалища:

1	"ЗОРА 1860 "- СЛИВЕН
2	"ДРУЖБА 1993" - Сливен
3	"ХАДЖИ ДИМИТЪР 1937"- Сливен
4	"ХРИСТО БОТЕВ 1897" - Сливен
5	"АНГЕЛ ДИМИТРОВ 1937"- Сливен
6	"ДОБРИ ЧИНТУЛОВ 1941"- Сливен
7	"ЕДИНСТВО 1939"- Сливен
8	"ИСКРА 1944"- Сливен
9	" ВЪЗРАЖДАНЕ 1980"- Сливен
10	"НАДЕЖДА 1950"- Сливен

11	„ЙОРДАН РУСЧЕВ- ДАНКО 2017“ - Сливен
12	„ХРИСТО СМИРНЕНСКИ 1944“ - Сливен
13	"ОТЕЦ ПАИСИЙ 1936"- Сливен
14	"ХРИСТО БОТЕВ 1936"- с.Бяла
15	"СЛЪНЦЕ 1928"- с. Гавраилово
16	"ДАСКАЛ Д. ДИМОВ 1908"- с. Жельо войвода
17	"ПРОСВЕТА 1924"- с. Злати войвода
18	"ПРОБУДА 1906"-гр. Кермен
19	"ПРОБУДА 1934"- с. Ковачите
20	"ИСКРА 1929"- с. Крушаре
21	"ЮРИЙ ГАГАРИН 1962"- с.Новачево
22	"СВЕТЛИНА 1926"-с. Селиминово
23	"ЗВЕЗДА 1928"- с. Старо село
24	"ПЕТЪР БЕРОН 1934"- с. Тополчане
25	"ПРОСВЕТА 1946"- с. Божевци
26	"СВЕТЛИНА 1928"- с. Самуилово
27	"ПРОБУДА 1907"- с. Биково
28	"КЪНЬО МЕРАКОВ 1928"- с. Блатец
29	"ИЗГРЕВ 1936"- с. Глуфишево
30	"ПРОСВЕТА 1935"- с. Глушник
31	"ИЗГРЕВ 1928"- с. Драгоданово
32	"ЗОРА 1872"- с. Ичера
33	ИСКРА 1932"- с. Калояново
34	"ПРОБУДА 1932"- с. Камен
35	"ПРОСВЕТА 1925"- с. Мечкарево
36	"ХРИСТО БОТЕВ 1929"- с. Младово
37	"СВЕТЛИНА 1912"- с. Николаево
38	"ПРОБУДА 1938"- с. Панаретовци
39	"ОТЕЦ ПАИСИЙ 1928"- с. Трапоклово
40	"СВЕТЛИНА 1930"- с. Чинтулово
41	"СЪГЛАСИЕ 1928"- с. Чокоба
42	"НАДЕЖДА 1926"- с. Гергевец
43	"Х. ДИМИТЪР 1954"- с. Голямо Чочовени
44	"ПРОБУДА 1929"- с. Горно Александрово
45	"ИСКРА 1928"- с. Градско
46	"ПРОСВЕТА 1936"-с. Малко Чочовени
47	"ТРУД 1905"- с. Стара река
48	"СВЕТЛИНА 1928" -с. Скобелево
49	"СВЕТЛИНА 1928"- с. Сотиря
50	"СВЕТЛИНА 1929"-с. Струпец
51	"Г.С. РАКОВСКИ 1929"- с. Раково
52	СТОЯН ДОСЕВ 2021“, с. Биково

НЧ „Карандила джипси 2008“, НЧ „Христо Кючуков 2013“- Сливен и НЧ „Константин Константинов 2013“ не са предали планове за дейност. С Решение на Окръжен съд – Сливен от 13.06.2023 г., дейността на НЧ „Христо Ботев“, с. Бинкос е прекратена, поради установена липса на фактическо функциониране на читалището и

неговите органи на управление. НЧ „Христо Ботев“, с. Бинкос е в процедура на ликвидация.

II. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА ЧИТАЛИЩНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В ОБЩИНАТА

1. БИБЛИОТЕЧНА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Читалищните библиотеки са обществени библиотеки на територията на населеното място, изградени на принципите на близост, достъпност и оперативност на основното библиотечно-информационно обслужване на населението. Те не са самостоятелни юридически лица. Функционират към народните читалища и се създават съгласно ЗНЧ, изпълнявайки следните функции:

- ✓ събират, съхраняват, организират и предоставят за ползване библиотечен фонд;
- ✓ извършват библиотечно-информационно обслужване и осъществяват подвижни форми за библиотечно-информационно обслужване при необходимост;
- ✓ извършват краеведска дейност;
- ✓ участват в регионалните автоматизирани библиотечни мрежи;
- ✓ съдействат за повишаване на образователното ниво, продължаващото

образование, информираността, качеството на живот, социалната интеграция и разширяването на електронния достъп до информацията.

Поддържането и функционирането на библиотеки и читални е една от основните дейности на народните читалища. Читалищната библиотека предоставя за обществено ползване печатни и други произведения и информация, включително за книжовното и литературно културно наследство. Осигурява правото на гражданите на равнопоставен и свободен достъп до информационно обслужване и съдейства за изграждането на гражданското и информационно общество.

2. ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКА ДЕЙНОСТ И ЛЮБИТЕЛСКО ТВОРЧЕСТВО

Към читалищата в Община Сливен функционират самодейни състави, школи по изкуствата, клубове и други форми, чрез които читалищните членове и ръководства развиват художествено-творческа дейност – чествания, годишнини, местни и национални празници, образователни програми и пр.:

2.1. Любителски състави

2.1.1. Временни

- **коледари** – Мечкарево, Николаево, Младово, Драгоданово, Ковачите, Глушник, Бяла, Тополчане, Трапоклово;

- **кукери** – Глушник, Драгоданово, Блатец, Трапоклово, Тополчане, Камен, Гергевец;

- **лазарки** – Драгоданово, Тополчане, Самуилово, Младово, Трапоклово, Желю войвода;

2.1.2. Постоянни

– **певчески** - НЧ „Зора 1860“, НЧ „Единство 1939“, НЧ „Христо Ботев 1897“, НЧ „Дружба 1993“ в град Сливен и в селата – Трапоклово, Драгоданово, Калояново,

Тополчане, Желю войвода, Крушаре, Чокоба, Самуилово, Ковачите, Злати войвода, Гергевец, Старо село, Селиминово, Гавраилово, Чинтулово, Бяла, Стара река, Божевци, Николаево, Кермен, Биково, Ичера;

- **танцови** - НЧ „Зора 1860”, НЧ „Х. Димитър 1937”, „Христо Ботев 1897”, НЧ „Дружба 1993”, НЧ „Ангел Димитров 1937” в град Сливен, в селата – Тополчане, Ковачите, Желю войвода, Крушаре, Самуилово, Селиминово, Гавраилово, Бяла, Кермен; Младово;

- **автентичен фолклор** - Ковачите, Злати войвода, Желю войвода, Николаево, Биково, Трапоклово, Калояново, Крушаре, Чокоба, Старо село, Чинтулово, Бяла, Божевци, Младово; Ичера;

- **театрални състави** – НЧ „Зора 1860” в град Сливен, с. НЧ „Зора 1872“, с. Ичера;

- **оркестри** - НЧ „Слънце 1928” в село Гавраилово; НЧ „Единство 1939” (рок група)

2.2. Школи по изкуствата: НЧ „Зора 1860”;

2.3. Етнографски сбирки - Крушаре, Желю войвода, Гавраилово; Ичера

3. НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ СЪБОРИ, ФЕСТИВАЛИ, МЕСТНИ ПРАЗНИЦИ И ЮБИЛЕИ ПРЕЗ 2024г.:

3.1. Фестивали и събори

3.1.1. Регионален фолклорен събор „**Маскарадни игри**”- месец март.

Организатори: кметството и читалището в населеното място. С финансовата подкрепа на Община Сливен и Общински съвет – Сливен.

3.1.2. На събор край Тунджа – м. юни.

Организатори: Кметството и читалището в населеното място. С финансовата подкрепа на Община Сливен и Общински съвет – Сливен.

3.1.3. Театрален фестивал „**Сцена под сините камъни**”- м. юни.

Организатори: Под патронажа на Общински съвет – Сливен и със съдействието на НЧ „Зора 1860”. С финансовата подкрепа на Община Сливен и Общински съвет – Сливен.

3.1.4. Национален фестивал на източноправославната църковна музика „**Николай Триандафилов Сливенец**” м. юни.

Организатори: НЧ „Зора 1860”- Сливен.

3.1.5. Регионален празник „**Златна праскова**”, с. Гавраилово- м. юли.

Организатори: читалището и кметството в село Гавраилово. С финансовата подкрепа на Община Сливен, Общински съвет – Сливен, Министерство на земеделието и храните, спонсори.

3.1.6. Регионален фолклорен събор „**Зимни празници**” – НЧ „**Просвета 1925**” с. Мечкарево – 26 декември.

Организатори: Кметството и читалището в село Мечкарево. С финансовата подкрепа на Община Сливен и Общински съвет – Сливен.

С оглед на изготвяне на максимално точен финансов план за обезпечаване на дейностите по гореизложените прояви, както и избягване на двойно финансиране, Община Сливен предлага средствата, необходими за фестивали и събори да бъдат разпределени по следния начин:

1) разходи, които ще се поемат от Община Сливен:

- за съборите: водещ, озвучаване, рекламни материали, грамоти за участие;

- за театралния фестивал – една парична награда;
- 2) разходи, които ще се поемат от Общински съвет – Сливен
- за съборите: наградният фонд;
- за театралния фестивал – цялостната организация, съгласно приложена план-сметка

При участие на самодейни певчески и танцови групи при читалищата в откритите сцени в рамките на празничните програми за 24 Май, Димитровден и Фестивалът на стотите войводи, които се провеждат в град Сливен - пътните разходи са за сметка на читалищата.

3.2. Местни празници

Тодоровден; местни кукерски игри; ден на лозаря и виното; лазаруване; Еньовден; Гергьовден; празници на населените места.

3.3. Годишнини на читалища

- 3.3.1. НЧ „Единство 1939“, гр. Сливен – 85 години;
- 3.3.2. НЧ „Хр. Смирненски 1944“, гр. Сливен – 80 години;
- 3.3.3. НЧ „Искра 1944“, гр. Сливен – 80 години;
- 3.3.4. НЧ „Пробуда 1929“, с. Горно Александрово – 95 години;
- 3.3.5. НЧ „Д-р Петър Берон 1934“, с. Тополчане – 90 години;
- 3.3.6. НЧ „Искра 1929“, с. Крушаре – 95 години;
- 3.3.7. НЧ „Пробуда 1934“, с. Ковачите – 90 години;
- 3.3.8. НЧ „Просвета 1924“, с. Злати Войвода – 100 години;
- 3.3.9. НЧ „Светлина 1929“, с. Струпец – 95 години;
- 3.3.10. НЧ „Хаджи Димитър 1954“, с. Голямо Чочовени – 70 години;
- 3.3.11. НЧ „Христо Ботев 1929“, с. Младово – 95 години;
- 3.3.12. НЧ „Г. С. Раковски 1929“, с. Раково – 95 години

3.4. Чествания на бележити дати и събития

- 3.4.1. Трети март- Освобождението на България;
- 3.4.2. 24 май- Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност;
- 3.4.3. 6-ти септември- Съединението на Княжество България с Източна Румелия;
- 3.4.4. 22-ри септември- обявяване на независимостта на България;
- 3.4.5. 1-ви ноември- Ден на народните будители;
- 3.4.6. 21-ви ноември- Ден на християнското семейство;
- 3.4.7. 9 май- Ден на победата, Ден на Европа, Ден на самоуправлението;
- 3.4.8. световен ден на книгата – месец април;
- 3.4.9. 135 години от рождението на Богомил Райнов;
- 3.4.10. 200 години от издаването на Рибния буквар;
- 3.4.11. 80 години от първото представление на операта в Сливен;
- 3.4.12. 120 години от рождението на Атанас Далчев;
- 3.4.13. 140 години от рождението на Ран Босилек;
- 3.4.14. 115 години от рождението на Никола Вапцаров;
- 3.4.15. 190 години от рождението на Любен Каравелов;
- 3.4.16. 125 години от рождението на Панчо Владигеров;
- 3.4.17. 110 години от рождението на Павел Вежинов
- 3.4.18. 460 години от рождението на Уилям Шекспир

При необходимост от допълнително финансиране, извън бюджета на съответно читалище, за провеждане на местни празници, годишнини и бележити дати, читалищните ръководства следва да формулират мотивирано искане до Общинския съвет или Общинската администрация. Заявката, неразделна част от която са план-сметка и разбивка на дейностите, се разглежда по компетентност, след което се утвърждава или отхвърля. Културно-масови и просветни събития, със значение за местната общност попадат в обсега на заложеното допълнително финансиране на народните читалища, което се осигурява от общинския бюджет. Това дава възможност на читалищата да прецизират културният си календар и да спазват финансова дисциплина.

III. МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКА БАЗА

Предвид големият брой на читалищата в общината, Администрацията залага средства в капиталовата програма за поетапно освежаване и/или цялостно ремонтране на сградния фонд.

Освен техническото състояние на покривите и интериора на сградите, читалищата трябва да актуализират непрекъснато технологиите, чрез които провеждат значителна част от дейността си – компютърни конфигурации, озвучителна и осветителна техника, мултимедийни проектори и пр.

Добрата хигиена на помещенията, прилежащият вид на музейните експонати, библиотечния фонд и костюмите на съставите създават впечатление за начинът на цялостното стопанисване на читалищата, което задължава читалищните работници да полагат грижа и да се отнасят отговорно към тези процеси.

IV. КВАЛИФИКАЦИЯ НА РАБОТЕЩИТЕ В НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА

Читалищните ръководства, в качеството им на работодатели, са задължени да спазват актуалната нормативна уредба за административната и творческа дейност на представляваните от тях читалища, както и да проявяват инициатива за обмяна на професионален опит, добри практики и участия в обучителни сесии и проекти. Основен източник на информация за подобни обучения е Регионална библиотека „Сава Доброплодни“. Община Сливен подкрепя работещите идеи и форуми, които биха допринесли за развитието и повишаването на ефикасността и авторитета на читалищата и ще разчита на съдействие за обучения на РЕКИЦ – Сливен. Приоритетно за 2024 г. ще бъде читалищните работници да проявяват приемственост и да привличат хора в работоспособна възраст да се квалифицират и работят като секретари и библиотекари.

Основните направления, в които работещите в читалища следва да имат експертни познания или висока обща култура, са културно-просветна масова дейност, библиотечно дело, разходване и отчитане на публични финанси.

V. ФИНАНСИРАНЕ

Програмата ще бъде изпълнявана въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на Общината или упълномощено от него лице. Читалищните дейности през 2024 г. ще се осъществяват чрез финансиране от:

- държавна и общинска субсидия, разпределени съгласно изискванията на Закона за народните читалища;
- финансова подкрепа на събития чрез културния календар на Община Сливен и с Решения на Общински съвет Сливен;
- кандидатстване по проекти към Министерството на културата и проекти с неправителствени организации;

- собствени приходи: членски внос, наеми от движимо и недвижимо имущество, дарения, завещания, културно-просветна и информационна дейност, други приходи. Съгласно разпоредбите на Закона за народните читалища, същите могат да развиват и допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната им дейност, в съответствие с действащото законодателство, като използват приходите от нея за постигане на определените в устава им цели. Народните читалища не разпределят печалба.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият проект на годишен план рамкира дейността на читалищата през 2024 година и дава основа за обсъждане на дейността и стимулирането на читалищата, в подкрепа на местните общности. При възникнали предложения и възможности за обогатяване и разширяване на Програмата или отпадане на проява поради обективна невъзможност за нейното пълноценно осъществяване, планът остава отворен за изменения и допълнения. Общинска администрация подкрепя съхраняването и предаването на културната памет, както и иновативните форми на културно-просветна дейност, предлагани от читалищата. Освен това и през 2024 г. Администрацията ще продължи да подпомага финансово читалищните ръководства и самодейците, даващи лично време и професионализъм в изграждане на облика на населените места и съхраняване на нематериалното културно наследство.